

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLÂKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

7. Cilt

Mayıs - Haziran 1968

72 - 73. Sayı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
MEVLİD KANDİLİ	90
M. Şevki ÖZMEN	
KUR'ÂN-I KERİM'İN NÜZÜLÜNÜN 1400. SENE-İ DEVİRİYESİ MÜNASEBETİYLE	91
Lütfi DOĞAN	
TEFSİR (Bakara Sûresi: 164 - 171)	94
Dr. M. Esad KILIÇER	
İSLÂM'DA İMÂN ESASLARININ TEMELİ AL- LÂH'A İMÂNDİR	99
Dr. Ali Arslan AYDIN	
İSLÂM'DA GÜZEL AHLÂK'IN DEĞERİ	105
Osman KESKİOĞLU	
İSLÂM'IN SÜR'ATLE YAYILIŞ SEBEPLERİ	108
Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU	
HUTBE: KUR'ÂN-I KERİM DİKKAT NAZARLARI- MIZI KÂİNATA VE TABİAT OLAYLARINA ÇEK- MEKTEDİR	111
Mahmut ÖZTÜRK	
DİN GÖREVLİLERİ FEDERASYONU'NUN YILLIK GENEL KONGRESİ YAPILDI	113
Ahmet YÜZENDAĞ	
VIYANA MÜZELERİNDE TÜRK ESERLERİ	120
Hakkı MAVİŞ	
ANKARA İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARI CE- MİYETİNİN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI	123
HUTBE: İSLÂM'DA AĞAÇ DİKME VE ORMANI KORUMA	124
MEHDİ HAKKINDA	127
Ahmet SERDAROĞLU	
KUR'ÂN-I KERİM KURSLARININ YETİŞKİN KİM- SELERE DE TEŞMİLİ LÂZIMDIR	129
Mehmet YÜCE	
BESLENME EĞİTİMİ: BESLENME YETERSİZLİK- LERİ VE BOZUKLUKLARI	130
KAYSERİ YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ TALEBE CEMİYETİ'NİN BAŞARISI	133
BU YIL HACCA GİTME REKORU YİNE TÜRKİYE'- DE	133

MEHDÎ HAKKINDA

Ahmet SERDAROĞLU

Mehdî, Allah tarafından kendisine yol gösterilen, hidâyete ermiş kimse demektir ki, ism-i mef'uldür. Fakat rehberlik edici ve yol gösterici anlamında ism-i fâil olarak da kullanılır.

Umûmî mânâ taşıyan bu kelimeyi bâzı kimseler ism-i hâs olarak kullanmakta ve kıyâmet alâmetlerinden saydıkları âhir zamâna yakın gelecek olan bir zâta isim vermektedirler ki, bu görüş müslümanlar arasında oldukça yaygındır.

Şimdi biz bu görüşün dayanakları üzerinde duracağız.

Önce şunu bilmek lâzım ki, Mehdî hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de bir bahs yoktur. Hadîs kitaplarının en sağlamı olan Buhârî ile Müslim'de de on büyük alâmetlerden bahsedilirken Mehdî'den bahsedilmez. Kelâm kitaplarında da Mehdî'ye dâir bir söz yoktur. Ramazan Efendi gibi bâzı hâşiyelerde Mehdî'den bahsedilir. İlk mutasavvıflar ve ilk şîfler de Mehdî'den bahsetmezler.

Bunların dışında Mehdî'den bahsedenlere bir göz gezdirelim:

Diğer hadîs rivâyetlerine göre Mehdî:

Tirmizî, Ebû Dâvud, Bezzâr, İbn-i Mâce, Hâkîm, Tabarânî, Ebû Ya'lâ el Mevsilî ve benzerleri Mehdî'ye dâir 24 hadîs rivâyet etmişlerdir. Fakat bu 24 rivâyetin 10'unda Mehdî ismi geçmemekte, daha doğrusu bâzılarında yine Asr-ı Saâdet'e yakın bir zamanda bozulan duruma yeniden düzen vermek için bir zâtın geleceğinden bahsedilmekte; gerek bunlar ve gerek diğer rivâyetler de râvîleri yönünden ma'lûdürler. Nitekim Ebû Bekr bin Hayseme sened cihetinden bütün bu rivâyetlerin garîb olduklarını söylemiştir. Râvîlerinin çoğunda teşeyyü' kokusu vardır. İmâm-ı Mahfî veya Mehdî üzerinde daha çok duran bunlardır.

Bu rivâyetlerin karşısında, "Mehdî, İsâ'dan başkası değildir." şeklinde rivâyet de vardır.

Kelâmcılar kıyâmetin 10 alâmetini anlatır. Ve hattâ bunların pek çoklarını da te'vîl ederken Mehdî'den pek azları bahseder. Halk seviyesine inen Gazâlî bile kıyâmet bölümünde değil, İhyâ'nın başka yerinde bâzı alâmetlerden bahsederken Mehdî hakkında hiçbir şey söylemez.

İlk mutasavvıflar da Mehdî'den bahsetmezler. Ancak sonradan gelen, hulûl ve Vahdet-i Vücûd'a kaail olan bâzı mutasavvıflar, İmâmiyye ve Râfızilere iltihâk ederek Mehdî'nin geleceğinden bahsederler. Hattâ bâzı hurûfîler Mehdî'nin geleceği târihten de haber verirler. Nitekim Muhyi'd-Dîn-i Arabî "Ankaa-yı Mağribî" adlı eserinde: "Resûl-i Ekrem, nübüvveti tamamlayan son altın tuğla olduğu gibi Mehdî de vilâyeti tamamlayan son gümüş tuğladır." der.

Muhyi'd-Dîn-i Arabî ve İbn-i Kasiyy bâzı ebced hesapları ile sûre-

lerin başındaki noktasız hurûf-ı mukattaadan Mehdi'nin ve Deccâl'in Hicrî 7 nci yüzyılın sonlarında, Ebû Vâtil "Hal'u'n-Na'leyn" adlı eserinde Mehdi'nin beşinci yüzyılda zuhûr edeceğini sofilerin söylediklerini yazarlar. Bunlara inananlar bu târihlerde çok bekledi. Fakat bir şey elde edemeyince, târihi, yine bâzı te'viller ile uzattılar. Nihâyet onuncu yüzyılın sonlarında geleceğini söyleyenler de olmuş ve fakat bunların da ümidi boşa çıkmıştır.

El-Kindî, Mehdi'nin Endelüs ve İstanbul'u feth edeceğinden ve 740 Hicrî'de geleceğinden bahseder.

İlk Şîiler de Mehdi'den bahsetmezler. Sonradan gelen İmâmiyye ve Râfuzîler, bir imâm-ı ma'sûm fikrini ortaya koydular. Bunlar 12 imam sayarlar. Bu imamların sonuncusu gizli ve beklenen Mehdi'dir. Âl-i Resûl'den veya Hazret-i Âlî'nin diğer oğullarındandır.

Yalnız mutasavvıflar ile Şîiler arasında Mehdi görüşü farklıdır. Çünkü Şîi kollarından İsmâiliyye, imâm-i ma'sûm'un ulûhiyyetini, Gulât-ı Bâtıniyye'nin bâzıları tenâsuh yolu ile veya gerçek olarak imamlardan ölenlerin tekrar geri döneceğini, hattâ bâzıları ma'sûm tanıdıkları bu imâmın ölümsüz olduğunu iddiâ ederler.

Mehdi'nin geleceğini kabûl edenler, onun Arabistan'dan veya Şam'dan zuhûr edeceğini sanırlar. Mağrib'de Massa denen bir dağdan geleceğini de iddiâ edenler olduğu gibi Sus şehri civârındaki Berberîlerden geleceğine inananlar da vardır. Hattâ eğerli bir merkep ile her gün gidip bekleyenleri de olmuştur. Nitekim şimdiye kadar birçok Mehdi'ler hurûc etmiş, fakat hepsi de lâıyk oldukları cezâyı bulmuşlardır.

Hulâsa:

Mehdi hakkındaki bütün rivâyetler zaîfidir. Görüldüğü gibi Mehdi'yi daha çok ham sofular ile kendilerinde teşeyyü' kokusu bulunanlar bekler. Bunlar da Mehdi'nin 500-700 ve nihâyet 1000 târihlerinde geleceğine kaail olmuşlardır. Halbuki bu da çıkmadı. Üstelik şimdiye kadar kendisini Mehdi zanneden birçok Mehdi'ler çıktı ve fakat hiçbiri de Mehdi değildi.

Bu kanâat sâhipleri iyi bilmelidir ki, şimdiye kadar bu iddiâ ile ortaya çıkanların hiçbiri Mehdi olmadığı gibi, şu anda ve bundan sonra da böyle bir adam beklemek, İslâmiyet için çalışmayı bir tarafa bırakmak demektir.

Mehdi kelimesinden, hidâyete ermiş ism-i mef'ûl ma'nâsını murâd edersek, Allâh'ın emrettiği yolda giden herkes mehdi'dir. İsm-i fâil ma'nâsı murâd edilirse, asıl hâdî Allah, O'nun gönderdiği Kur'ân ve O'nun Peygamberi Hazret-i Muhammed aleyhi's-selâm ile onların yoluna da'vet eden her müslümandır. Fakat bu da'vet Kitâb ve Sünnet'e uygun olacaktır. Bizde mi'yâr Kitâb ve Sünnet'tir. Aksi iddialar hidâyet değil doğrudan doğruya dalâlet ve sapıklıktır. Allah hepimizi Sırât-ı müstakîm-den ayırmasın.